

Nr 31.

Ankom till riksdagens kansli den 28 april 1922 kl. 11 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt m. m.

(2:a avd.)

Genom proposition den 14 mars 1922, nr 209, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag föreslagit riksdagen att antaga nedan återgivna förslag till

dels förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt;

dels förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 angående bevilning av fast egendom samt av inkomst;

dels ock förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 115) om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Härigenom förordnas, att 9 §, 18 § 1 mom. och 25 § 2 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt samt 1:o) och 5:o) av de vid samma förordning fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 7 saml. 25 häft. (Nr 31.)

1

För lön och underhåll — — — omförmälda förmåner, därest barnet uppnått 18 år eller särskilt taxeras för sin inkomst. I andra fall — — — för barnet.

Kostnad för — — — jordbruk.

5:o)

Vissa avdrag vid inkomstens uppskattning.

Avdrag är medgivet:

1) för alla omkostnader — — — belastar sin affär med utgifter härför. För lön och underhåll åt hemmavarande barn, som deltagar i rörelse eller yrke, äger skattskyldig göra avdrag med fulla värdet av omförmälda förmåner, därest barnet uppnått 18 år eller särskilt taxeras för sin inkomst. I andra fall — — — här ovan är stadgat.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1923.

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 116) angående bevillning av fast egendom samt av inkomst.

Härigenom förordnas, att 8 § 2 mom., 11 § 2 mom. och 12 § 3 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst ävensom 3 och 10 §§ i de vid samma förordning fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

8 § 2 mom.

Skattskyldigheten för inkomst — — — — andra makens behållna inkomst.

När enligt denna förordning — — — — före det, då taxeringen sker.

11 § 2 mom.

Däremot *må avdrag ske:*

3:o) vid uppskattning av inkomst — — — — underhåll av fastighet och inventarier;

avlöning, kost och övriga utgifter för de i skattskyldigs verksamhet använda biträden, arbetare och hemmavarande barn, för de sistnämnda dock endast i fall de uppnått 18 år eller ock själva skola taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt;

pensioner och understöd — — — — i 4:o) b).

12 § 3 mom.

Därest bevillningsfrihet — — — — grunder:

a) Från — — — — medräknas i sin helhet.

b) I enskilda fall, då skattskyldigs skatteförmåga — — — — eljest skolat bestämmas. Sådana utgifter för annans underhåll, som avses i 11 § 2 mom. 4:o) c), må icke åberopas såsom grund för avdrag enligt detta stycke.

Särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen.

Uppskattning av inkomst av fast egendom.

3 §.

Bestämmelserna om uppskattning — — — — undantag och tillägg:

1:o) Därest skattskyldig åtnjutit sådan inkomst av fast egendom, varom i 9 § 1 mom. a) — d) sägs, eller inkomst av frälseränta, äger den skattskyldige åtnjuta avdrag för det genom fastighetsbevillning beskattade belopp av sex för hundra av taxeringsvärdet för jordbruksfastighet och fem för hundra av taxeringsvärdet för annan fastighet, varav inkomsten åtnjutits. Detta avdrag tillkommer ägaren eller innehavaren av fastigheten utom för det fall, att jordbruksfastighet upplåtits åt landbo eller arrendator, då avdraget tillkommer landbon eller arrendatorn.

Därest olika skattskyldiga ägt, innehaft eller brukat samma fastighet under olika delar av nästföregående år, skall avdraget tillkomma den, som för det året påförts de efter taxeringsvärdet utgående kommunalutskylderna för fastigheten.

Detsamma skall gälla, där ägaren av en jordbruksfastighet själv brukat en del av fastigheten och haft återstoden utarrenderad eller

fastigheten eljest varit delad mellan olika brukare samt särskilda taxeringsvärden icke varit åsatta de skilda brukningsdelarna.

Avdraget skall beräknas efter taxeringsvärdet året näst före det, då taxeringen sker. För det fall att fastigheten nästföregående år icke varit underkastad fastighetsbevillning, men dylik skall utgå för det år, då taxeringen sker, får avdrag äga rum utan hinder därav, att bevillning för fastigheten icke utgått, men skall även då avdraget beräknas å taxeringsvärdet nästföregående år.

2:o) Avdrag för värdeminskning — — — — tillåtet.

3:o) Åger eller brukar skattskyldig — — — — *särskild* upplåtelse.

10 §.

Till ledning vid tillämpningen — — — — vadan alltså återstår en beskattningsbar inkomst av 2,100 kronor.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1923.

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 117) om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. samt 3, 11, 16 och 63 §§ i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering ävensom det vid samma förordning fogade formulär nr 1 skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

2 § 1 mom.

Skyldighet att avgiva uppgift — — — uppgått till minst 100 kronor;

skolande vid beräkning av enskild skattskyldigs inkomst och förmögenhet hänsyn tagas till hustrus inkomst och förmögenhet ävensom till barns förmögenhet, därest enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt den skattskyldige skall taxeras därför.

Vad här ovan stadgats gäller icke för följande juridiska personer: staten, landsting, kommuner och andra menigheter, hushållningssällskap, kyrkor, akademier, vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk,

sjukvårds- och barmhärtighetsinrättningar jämte andra fromma stiftelser, stipendiefonder, pensionsanstalter, allmänna hypoteksbanken, konungariket Sveriges stadshypotekskassa, allmänna hypotekskassan för Sveriges städer, hypoteksföreningar, järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare, samt sparbanker, som avses i lagen den 29 juli 1892 och vilkas reservfond vid senaste bokslut icke uppgått till fem procent av insättningarnas fordran. Kungl. Maj:t äger utfärda föreskrifter rörande skyldighet för staten, landsting, kommuner och andra menigheter att avgiva uppgift till ledning för egen taxering till bevillning. Rörande skyldighet för övriga i detta stycke omnämnda juridiska personer att avgiva uppgift till ledning för egen taxering till bevillning stadgas i 16 §.

3 §.

Deklaration skall avgivas — — — beloppet av denna förmögenhet vid slutet av nästföregående år.

Skall uppgiftspliktig taxeras jämväl för hustrus inkomst och förmögenhet eller för barns förmögenhet, skall deklARATIONEN innehålla enahanda upplysningar angående hustruns inkomst och förmögenhet ävensom angående barns förmögenhet, som här ovan äro föreskrivna beträffande den uppgiftspliktiges egen inkomst och förmögenhet.

Deklaration skall — — — löpande året.

11 §.

Till ledning vid taxeringen — — — varje grupp av uppgifter avser.

Styrelse för bankbolag, sparbank eller annan penningförvaltande inrättning är skyldig att efter anmaning i särskilda fall lämna uppgift om namngiven skattskyldigs ränteinkomst från den penningförvaltande inrättningen ävensom om beloppet av den skattskyldiges inestående medel vid viss angiven tidpunkt.

16 §.

Har uppgiftspliktig — — — inkomsten av fastigheten, rörelsen eller yrket. Enahanda uppgiftsplikt åligger hushållningssällskap, som nästföregående år ägt, innehaft eller brukat fast egendom eller drivit rörelse, samt kyrkor, akademier, vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk, sjukvårds- och barmhärtighetsinrättningar jämte andra fromma stiftelser, stipendiefonder, pensionsanstalter, allmänna hypoteksbanken, konungariket Sveriges stadshypotekskassa, allmänna hypoteks-

kassan för Sveriges städer, hypoteksföreningar, järnkontoret samt sparbanker, därest de ägt, innehaft eller brukat fast egendom, för vilken bevillning skall erläggas, ävensom prästerskapets änke- och pupillkassa beträffande inkomst, som enligt gällande föreskrifter kan tillfalla densamma vid lediga ecklesiastika sysslor. Uppgift, som här avses, skall i varje särskilt fall vara så uppställd som gällande deklarationsformulär anvisar i fråga om uppgift till ledning vid taxering för inkomst av fast egendom och rörelse eller yrke.

I fråga om — — —.

63 §.

Av taxeringslängderna skola skyndsammast upprättas sammandrag dels för varje stad och fogderi, dels för varje län och dels för hela riket (generalsammandrag).

Närmare föreskrifter angående ordningen för upprättandet av dessa sammandrag meddelar Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1923.

Formulär nr 1.

(Detta ark avskiljes vid blankettens ifyllande och medföljer ej deklARATIONEN vid avlämnandet.)

Anvisningar för deklarationsblankettens ifyllande.

Deklaration skall för en var — — — i ovan omförmälda fall, räkenskapsår.

Skyldighet att avgiva deklARATION åligger utan anmaning:

a) verk eller bolag — — — uppgått till minst 100 kronor;

skolande vid beräkning av enskild skattskyldigs inkomst och förmögenhet hänsyn tagas till hustrus inkomst och förmögenhet ävensom till barns förmögenhet, därest, enligt vad nedan sägs, den skattskyldige är uppgiftspliktig därför.

Efter anmaning — — — rättsligen undantagna från mannens förvaltning.

Skattskyldig skall i sin deklARATION uppgiva hemmavarande omyndigt barns förmögenhet, därest barnet icke självt skall taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Den, som ej är svensk medborgare — — — avlämna *uppgift*, varom ovan sägs, medför för den försumlige påföljd av böter.

Deklaration eller ovan omförmäld uppgift — — — förvaltningsberättelse gäller vad här ovan sägs beträffande deklARATION.

Deklaration om inkomst och förmögenhet,

att avlämnas år 19..... av:

C. Inkomst av arbete (i penningar och naturaförmåner)		Inkomsten har icke överstigit	
		Kronor	öre
I. Inkomst av arbetsanställning eller tjänst, pension m. m. (se 4).			
a) Av <i>tjänst</i> , mera varaktig arbetsanställning och stadigvarande uppdrag, efter avdrag för obligatoriska pensionsavgifter och utgifterna för tjänsten, anställningen och uppdraget: för mig i egenskap av			
..... för min hustru			
b) Av <i>tillfällig arbetsanställning</i> efter avdrag av utgifterna för anställningen			
E. Förmögenhet (se 13).		Kronor	öre
Behållen förmögenhet			
Av förmögenheten tillhörde mig och min hustru kr. och mina hemmavarande omyndiga, ej särskilt skattskyldiga barn kr.			
..... $\frac{1}{60}$ av behållna förmögenheten utgör			

Särskilda upplysningar och yrkanden.

Undertecknad var under nästföregående år gift ogift änklings änka fränskild (det rätta understrykes) samt ^{hade} ~~hade icke~~ husföreståndarinna (se 15).

Antalet hemmavarande eller av mig helt eller delvis underhållna barn, vilka vid utgången av nästföregående år ej uppnått 18 år, och vilka icke, vart för sig, nästföregående år haft en behållen inkomst av minst 300 kronor, utgjorde:

.....
Att jag och min hustru under året icke åtnjutit annan inkomst samt att jag, min hustru och mina hemmavarande omyndiga, ej särskilt skattskyldiga barn vid årets slut icke haft förmögenhet till högre belopp, än här ovan uppgivits, ävensom att jag efter bästa förstånd meddelat de lämnade uppgifterna, bekräftas på heder och samvete.

Beträffande vad föredragande departementschefen enligt ovan omförmälda statsrådsprotokoll anført vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t, får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet.
Gällande
bestämmelser
om barn-
beskattning.

Nu gällande bestämmelser om föräldrars skattskyldighet i visst fall för barns inkomst och förmögenhet infördes år 1919 i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt. Enligt dessa bestämmelser taxeras skattskyldig för hemmavarande eller av den skattskyldige helt eller delvis underhållet barns inkomst och förmögenhet, såvitt icke barnet uppnått tjugoett års ålder eller skall självt taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt. Uppgår däremot barnets inkomst till ett belopp, som med minst tjugo kronor överstiger ortsavdraget, är barnet självständigt skattesubjekt. Vidare gäller att vid inkomstberäkningen avdrag får ske för lön och underhåll åt hemmavarande barn, som biträder i skattskyldigs verksamhet, endast för det fall att barnet fyllt tjugoett år eller skall självt taxeras. I andra fall får sådant avdrag icke ske, men skall lönen och underhållet icke upptagas såsom inkomst för barnet. Å andra sidan äger familjeförsörjare tillgodonjuta avdrag vid taxeringen för hemmavarande eller av honom underhållet barn under tjugoett år, som icke självt skall taxeras.

Genom beslut av 1920 års riksdag utsträcktes barnbeskattningen och rätten att åtnjuta avdrag för barn till bevillningstaxeringen samt därigenom även till det kommunala beskattningsområdet. Efter vidtagna modifikation, senast vid innevarande års riksdag, gäller vid 1922 års taxering till bevillning såsom villkor för att ett barn skall självständigt taxeras, att dess i mantalsskrivningskommunen bevillningspliktiga inkomst tillsammans med barnets i andra kommuner till bevillning taxerade inkomst med minst tjugo kronor överstiger vid bevillningstaxeringen medgivet ortsavdrag eller ock att barnet självt taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt. Då avdragen vid bevillningstaxeringen i allmänhet utgå med hälften av de belopp, som få avdragas vid taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt, kommer det ofta att inträffa att ett barns inkomst vid sistnämnda taxering beskattas hos fadern eller modern, medan barnet självt taxeras till bevillning för densamma.

Genom dessa bestämmelser angående barnbeskattning har avsetts att träffa den större skatteförmåga, som torde förefinnas hos familjer med barn, vilka hava egen inkomst, i förhållande till familjer med barn utan egen inkomst.

Redan år 1920, då bestämmelserna angående barnbeskattning första gången vunno praktisk tillämpning vid taxeringen för inkomst och förmögenhetsskatt, visade det sig, att dessa medförde betänkliga konsekvenser. Så inträffade i många fall, att familjer belastades med högre skatt, då barnets inkomst understigit ortsavdraget än då inkomsten överstigit detsamma. I stället för att enligt sitt syfte leda till en mera rättvis fördelning av skattebördan har således barnbeskattningen i många fall kommit att medföra avsevärda ojämnheter i beskattningen. Det ligger i sakens natur att nämnda konsekvens av bestämmelserna innebär en frestelse för de skattskyldiga att genom ett överskattande av värdet av de förmåner, som i deras verksamhet anställda barn åtnjutit, eller rent av genom felaktiga deklarationer söka erhålla lindring i beskattningen. Även i andra avseenden hava olägenheter av barnbeskattningen yppat sig, bland vilka förtjänar framhållas det avsevärda arbete, den förorsakat taxeringsmyndigheterna.

Olägenheter av bestämmelserna om barnbeskattning.

De sålunda angivna missförhållandena hava påpekats i två vid 1921 års riksdag väckta motioner. I anledning av desamma anhöll riksdagen i skrivelse den 20 april 1921, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om skyndsamt utredning i syfte att de i motionerna påpekade missförhållandena beträffande taxeringen av omyndiga barns inkomst och förmögenhet hos fadern eller modern (den så kallade familjebeskattningen) måtte förebyggas, samt för riksdagen framlägga det förslag, som kunde av utredningen föranledas.

Framställning av 1921 års riksdag.

Med anledning härav uppdrogs åt inom finansdepartementet tillkallade sakkunniga att verkställa utredning och avgiva förslag beträffande frågan om taxering av omyndiga barns inkomst och förmögenhet. I avgivet betänkande hava de sakkunniga framlagt två alternativa förslag till ändring av hithörande bestämmelser. I det ena av dessa förslag, benämnt alternativ I, föreslås den ändringen att, där barns inkomst skall taxeras hos fadern eller modern, denna inkomst medräknas endast till sitt halva belopp. I det andra förslaget åter, som kallats alternativ II, föreslås ett borttagande av beskattningen av barns inkomst hos föräldrar, medan förslaget bibehåller dessas skattskyldighet för hemmavarande, ej särskilt skattskyldiga barns förmögenhet. Vidare föreslås i sistnämnda alternativ, att skattskyldig skall äga rätt att vid inkomstberäkningen göra avdrag för lön och underhåll åt hemmavarande, i den skattskyldiges verksamhet anställda barn, därest barnet uppnått sexton år eller självt skall taxeras till inkomst- och förmögen-

Sakkunnigas förslag till nya bestämmelser rörande barnbeskattning.

hetsskatt. Enligt samma förslag äger skattskyldig rätt till familjeavdrag för hemmavarande eller av skattskyldig helt eller delvis underhållet barn, vilket icke fyllt sexton år och icke åtnjutit inkomst av minst trehundra kronor. Denna inkomstgräns har bestämts med hänsyn därtill, att vid taxeringen för inkomst- och förmögenhetsskatt barnavdraget utgör tvåhundra kronor samt att detsamma förty kan reducera det taxerade beloppet med högst trehundra kronor.

Propositionen.

Sistnämnda alternativa förslag har nu upptagits i propositionen, dock med den modifikation, att den föreslagna åldersgränsen av uppnådda sexton år höjts till aderton år.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet har till en början velat framhålla, att genom införande i bevillningsförordningen av bestämmelserna om barnbeskattning taxeringsarbetet ytterligare i hög grad betungats. Vid tillämpningen av dessa bestämmelser lär ett stort antal felaktigheter hava förekommit, vilket måste anses desto betänkligare, som den skattskyldige endast i undantagsfall torde äga förmåga att kontrollera riktigheten av den invecklade beräkningen av det beskattningsbara beloppet och därå belöpande utskylder. Det tidsödande arbetet med uträknande av barnavdrag har givetvis menligt inverkat på taxeringsmyndigheternas övriga arbetsuppgifter.

Det med alternativ I betecknade förslaget bereder visserligen den beaktansvärda lindringen i arbetet med taxeringen, att antalet familjemedlemmar, som skola sambeskattas, kommer att bli detsamma vid taxeringen till såväl bevillning som inkomst- och förmögenhetsskatt. I andra avseenden åter kommer detta förslag att medföra icke obetydlig ökning i arbetet med taxeringen. De ojämnheter i beskattningen åter, som vidlåda gällande bestämmelser, skulle visserligen genom detta förslag något mildras men ingalunda helt utplånas.

Då det vill synas som om de anmärkta olägenheterna icke kunna undgås med ett bibehållande av barnbeskattningen, har utskottet icke tvekat att förorda förslaget om ett upphävande av densamma. De orättvisor, som, enligt vad kammarrätten och de sakkunniga framhållit, de i propositionen föreslagna bestämmelserna kunna medföra, synas vara obetydliga åtminstone vid den statliga beskattningen. Vad åter angår den kommunala beskattningen torde en slutgiltig rationell lösning av frågan om familjebeskattningen icke kunna vinnas förrän i samband med den kommande reformeringen av den kommunala skattelagstiftningen.

Genom att rätten till avdrag begränsats att gälla barn, som icke

uppnått aderton år, torde för övrigt de befarade olägenheterna komma att bli betydligt färre än därest åldersgränsen bibehållits vid tjuogoett år. Såsom här ovan nämnts hade i det sakkunnighetsförslag, som ligger till grund för propositionen i denna del, åldersgränsen satts än lägre. Utskottet har emellertid ansett principiellt riktigt, att rätten till avdrag för barn får tillgodonjutas under hela den tid dessas utbildning i regel fortgår och barnen till följd därav äro urståndsatta att förskaffa sig arbetsinkomst. Då ofta nog utbildningen ej är avslutad före uppnådda aderton år, har utskottet därför funnit det vara en påtaglig fördel hos propositionen att åldersgränsen icke satts lägre. Såsom föredragande departementschefen i sitt berörda yttrande framhållit, torde någon praktisk olägenhet av betydelse knappast uppstå genom att avdrag får åtnjutas för barn mellan sexton och aderton år.

Övriga i propositionen föreslagna ändringar i skatteförfattningarna innebära konsekvenser av beslut, som fattats av innevarande års riksdag i frågor rörande 1922 års taxering. Någon erinran mot dessa ändringar har utskottet icke haft att framställa.

Ändringar i
bevillnings-
och taxerings-
förordningarna.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 209, antaga

1) ovan införda förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt;

2) ovan införda förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst; samt

3) ovan införda förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Stockholm den 27 april 1922.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, friherre Fleming, Gustaf Nilsson, Antonsson, K. A. Nilson, Wigforss, Rosén, Wohlin, Boman, Jönsson i Boa, Johansson i Kullersta, Lithander, Sköld, Johansson i Kälkebo, Olsson i Ramsta, Alexis Björkman, Leander, Uddenberg i Karlskoga, Bengtsson i Kullen och Lövgren i Nyborg.

Reservation

av herr *Sköld*, mot viss del av motiveringen.
